

STRUČNÝ OBSAH

1. Úvod: Politologický výzkum Evropské unie	9
---	---

I. VÝVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE

2. Idea evropského sjednocení	31
3. Počátky evropské integrace	45
4. Evropská společenství	63
5. Krize Společenství a její překonání	89
6. Od Evropského společenství k Evropské unii	115
7. Rozvoj a rozšíření Evropské unie	143

II. INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE

8. Evropská rada	171
9. Rada Evropské unie	189
10. Komise	217
11. Evropský parlament	265
12. Poradní orgány Evropské unie	319
13. Účetní dvůr	329
14. Evropský soudní dvůr	337

III. OBLASTI PŮSOBENÍ EVROPSKÉ UNIE

15. Jednotný trh	375
16. Hospodářská a měnová unie	495
17. Společná zahraniční a bezpečnostní politika	537
18. Spolupráce v oblasti vnitra, justice a policie	593
19. Financování politik a rozpočet	645
20. Závěr: Současné reformy Evropské unie	671
Prameny a literatura	693
Seznam tabulek	708
Seznam grafů	710
Seznam schémat	711
Seznam zkratk	712
Obsah	717

9.3.3.5. Prodloužení zasedání	204
9.3.3.6. „Balíkový princip“ jednání	205
9.3.3.7. Neformální návrhy (papers a non-papers)	205
9.3.3.8. Doprovodný text	205
9.3.3.9. Neformální zasedání Rady	205
9.4. Rozhodovací procedury	206
9.4.1. Způsoby přijímání legislativy	206
9.4.1.1. Konzultační procedura	207
9.4.1.2. Procedura spolupráce	207
9.4.1.3. Procedura spolurozhodování	207
9.4.1.4. Souhlasné řízení	207
9.4.2. Hlasování v Radě	207
9.4.2.1. Jednomyslné hlasování	208
9.4.2.2. Většinové hlasování	210
9.4.2.3. Hlasování kvalifikovanou většinou	210
9.4.2.3.1. Blokační menšina	212
9.4.2.3.2. Ioanninský kompromis	212
9.4.2.3.3. Ioannina II	213
9.4.2.3.4. Superkvalifikovaná většina	213
10. KOMISE	217
10.1. Vývoj	218
10.1.1. Výchozí principy	218
10.1.2. Vysoký úřad ESUO	218
10.1.3. Komise EURATOM	220
10.1.4. Komise EHS	220
10.1.4.1. Hallsteinova Komise	221
10.1.4.1.1. Aktivity Komise vedené Hallsteinem	222
10.1.4.1.2. Defenzivní postavení Komise	222
10.1.5. Sloučená Komise	224
10.1.5.1. Reyova Komise	224
10.1.5.2. Malfattiho Komise	225
10.1.5.3. Ortoliho Komise	225
10.1.5.4. Jenkinsova Komise	226
10.1.5.5. Thornova Komise	227
10.1.5.6. Delorova Komise	227
10.1.5.6.1. Dokončování společného trhu	227
10.1.5.6.2. Posilování pozice Komise	228
10.1.5.6.3. Druhá a třetí Delorova Komise	229
10.1.6. Komise po založení EU	230
10.1.6.1. Santerova Komise	230

10.1.6.1.1. Aktivity Komise vedené Santerem	230
10.1.6.1.2. Finanční skandál a odstoupení Komise	231
10.1.6.2. Prodiho Komise	232
10.1.6.2.1. Délka mandátu a ustavení Komise	232
10.1.6.2.2. Reforma struktury Komise	233
10.1.6.2.3. Komise a východní rozšíření EU	234
10.2. Struktura	236
10.2.1. Vývoj struktury nadnárodního orgánu	236
10.2.2. Základy administrativní struktury	236
10.2.3. Složení Komise	237
10.2.3.1. Předseda Komise	237
10.2.3.2. Členové Komise (komisaři)	237
10.2.3.2.1. Volba Komise	238
10.2.3.2.2. Vztah komisaře a členské země	238
10.2.3.2.3. Profil komisařů	239
10.2.3.3. Úřady komisařů	240
10.2.3.3.1. Rozdělení kompetencí	240
10.2.3.3.2. Kabinety	241
10.2.3.4. Administrativní aparát Komise	242
10.2.3.4.1. Generální ředitelství	242
10.2.3.4.2. Horizontálně působící úřady	242
10.2.3.4.3. Generální sekretariát Komise	243
10.2.3.4.4. Tlumočnický a překladatelský servis	244
10.2.3.4.5. Koordinace mezi složkami administrativy	245
10.2.3.4.6. Kategorie zaměstnanců	245
10.2.3.4.7. Výběr administrativního personálu	246
10.2.3.4.8. Velikost evropské administrativy	246
10.2.3.5. Kontrola a odvolání Komise	247
10.3. Funkce Komise	248
10.3.1. Role Komise v institucionální struktuře EU	248
10.3.2. Komplexní vymezení funkcí	248
10.3.3. Komise jako „motor“ Společenství	249
10.3.4. Funkce Komise v jednotlivých pilířích	249
10.4. Úkoly a pravomoci Komise	250
10.4.1. Legislativní iniciativa	250
10.4.1.1. Příprava návrhu	250
10.4.1.2. Hlasování komisařů	250
10.4.1.3. Procedury schvalování	251
10.4.1.3.1. Psaná procedura	251
10.4.1.3.2. Zplnomocnění komisaře	251
10.4.1.3.3. „Zúžení“ Komise	251

10.4.2. Komise a vliv zájmových skupin	252
10.4.2.1. Mobilizační strategie	252
10.4.2.2. Struktura působení evropských zájmových skupin (eurolobby)	252
10.4.2.3. Strategie eurolobby	253
10.4.2.4. Modely komunikace a strategie	254
10.4.2.5. Pravidla úspěšného prosazování zájmů	255
10.4.3. Komise a další orgány Společenství v legislativním procesu ..	255
10.4.3.1. Komise a COREPER	256
10.4.3.2. Komise a Rada	256
10.4.3.3. Komise, Rada a Evropský parlament	256
10.4.4. Komise jako „strážkyně“ evropského práva	257
10.4.4.1. Porušení primárního a sekundárního práva	257
10.4.4.2. Nástroje Komise pro zjednání nápravy	257
10.4.5. Výkonné pravomoci Komise	258
10.4.5.1. Vymezení exekutivních pravomocí	258
10.4.5.2. Komitologie	258
10.4.5.2.1. Vznik soustavy výborů	258
10.4.5.2.2. Ukotvení komitologie do primárního práva	259
10.4.5.2.3. Reformy struktury výborů	259
10.4.5.3. Hospodaření s rozpočtovými prostředky	260

11. EVROPSKÝ PARLAMENT

265

11.1. Vývoj	265
11.1.1. Výchozí principy	265
11.1.2. Shromáždění Evropského sdružení uhlí a oceli	266
11.1.2.1. Založení Shromáždění	266
11.1.2.2. Složení	267
11.1.2.3. Aktivity Shromáždění	268
11.1.3. Evropské parlamentní shromáždění	268
11.1.3.1. Nové kompetence	269
11.1.3.2. Název „Evropský parlament“	269
11.1.4. Evropský parlament po Slučovací smlouvě	270
11.1.4.1. První rozpočtové pravomoci	270
11.1.4.2. Cesta k přímým volbám	271
11.1.5. Evropský parlament volený v přímých volbách	271
11.1.5.1. Význam voleb v roce 1979	271
11.1.5.2. Evropský parlament a Slavnostní prohlášení o EU	272
11.1.5.2.1. Úprava vztahu k Radě	272
11.1.5.2.2. Změny postavení vůči Komisi	273
11.1.5.3. Reformní návrhy	273

11.1.6. Evropský parlament po přijetí Jednotného evropského aktu ..	274
11.1.6.1. Zavedení procedury spolupráce	275
11.1.6.2. Posílení kompetencí	275
11.1.7. Evropský parlament ve Smlouvě o EU	275
11.1.7.1. Zavedení procedury spolurozhodování	276
11.1.7.2. Další posílení postavení Parlamentu	276
11.1.8. Evropský parlament po přijetí Amsterodamské smlouvy	277
11.1.8.1. Rozšíření a zjednodušení procedury spolurozhodování ..	277
11.1.8.2. Změny ve vztahu ke Komisi	277
11.1.8.3. Omezení počtu poslanců	277
11.2. Struktura	278
11.2.1. Volby do Evropského parlamentu	278
11.2.1.1. Úsilí o vytvoření jednotného volebního systému	278
11.2.1.1.1. Dehousseova zpráva	279
11.2.1.1.2. Patijnova zpráva	279
11.2.1.1.3. Seitlingerova zpráva	279
11.2.1.1.4. De Guchtova zpráva	280
11.2.1.1.5. Druhá a třetí de Guchtova zpráva	280
11.2.1.1.6. Německý návrh z roku 1996	281
11.2.1.1.7. Návrh Evropského parlamentu z roku 1998	281
11.2.1.2. Překážky pro zavedení jednotných voleb	282
11.2.1.2.1. Britské výhrady	282
11.2.1.2.2. Jednotný volební systém a princip subsidiarity	283
11.2.1.3. Volební systém (systémy)	283
11.2.1.3.1. Rozdíly v jednotlivých členských zemích	283
11.2.1.3.2. Termíny voleb	284
11.2.1.4. Význam voleb	285
11.2.1.4.1. Motivace voličů	285
11.2.1.4.2. Volební účast	285
11.2.2. Poslanci Evropského parlamentu	287
11.2.2.1. Poslanecký mandát	287
11.2.2.1.1. Dualita evropského a národního mandátu	287
11.2.2.1.2. Opakované získávání mandátu	287
11.2.2.2. Profil evropského poslance	287
11.2.2.2.1. Vztah k vlastní straně	288
11.2.2.2.2. Vazby k národním parlamentům (COSAC)	288
11.2.2.2.3. Poslanci a zájmové skupiny	289
11.2.2.2.4. Časová náročnost poslanecké práce	289
11.2.3. Politické frakce (kluby)	290
11.2.3.1. Principy utváření frakcí	290
11.2.3.2. Význam politických frakcí	290
11.2.3.3. Vývoj poslaneckých klubů v Evropském parlamentu	290
11.2.3.4. Vnitřní struktura frakcí	295

11.2.4. Předsednictvo Parlamentu	295
11.2.5. Výbory	297
11.2.5.1. Složení výborů	297
11.2.5.2. Funkce výborů	297
11.2.5.3. Vztah výborů a politických frakcí	298
11.3. Pravomoci a funkce Evropského parlamentu	298
11.3.1. Funkce Evropského parlamentu	299
11.3.2. Kontrolní pravomoci	299
11.3.2.1. Kontrola Komise	299
11.3.2.1.1. Vyslovení nedůvěry Komisi	300
11.3.2.1.2. Schvalování Komise	300
11.3.2.1.3. Interpelace a písemné dotazy	301
11.3.2.2. Kontrola Rady	301
11.3.2.3. Schvalování programových dokumentů a výročních zpráv	302
11.3.3. Rozpočtové pravomoci	302
11.3.3.1. Povinné a nepovinné výdaje	302
11.3.3.2. Proces přijímání rozpočtu	303
11.3.3.3. Odmítnutí návrhu rozpočtu	303
11.3.3.4. Meziinstitucionální dohody	304
11.3.4. Pravomoci v legislativním procesu	304
11.3.4.1. Konzultační procedura	304
11.3.4.1.1. Problémy s dodržováním konzultací	304
11.3.4.1.2. Soudní rozhodnutí (tzv. případ izoglukóza)	305
11.3.4.1.3. Taktika Parlamentu při aplikaci konzultační procedury	305
11.3.4.2. Procedura spolupráce	306
11.3.4.2.1. Základní principy	306
11.3.4.2.2. První čtení	307
11.3.4.2.3. Druhé čtení	307
11.3.4.3. Procedura spolurozhodování	309
11.3.4.3.1. Rozdíly mezi procedurou spolupráce a spolurozhodování	309
11.3.4.3.2. První čtení	309
11.3.4.3.3. Druhé čtení	310
11.3.4.3.4. Dohodovací výbor	310
11.3.5. Další pravomoci a úkoly Evropského parlamentu	311
11.3.5.1. Souhlasné řízení	311
11.3.5.2. Volba ombudsmana	311
11.3.5.3. Principy petičního práva	312

12. PORADNÍ ORGÁNY EVROPSKÉ UNIE	319
12.1. Hospodářský a sociální výbor	319
12.1.1. Vývoj	319
12.1.1.1. Poradní výbor Evropského sdružení uhlí a oceli	319
12.1.1.2. Vědecko-technický výbor v EURATOM	319
12.1.1.3. Hospodářský a sociální výbor podle Smlouvy o EHS	320
12.1.2. Složení a vnitřní struktura	321
12.1.3. Pravomoci a úkoly Hospodářského a sociálního výboru	322
12.1.3.1. Základní úkoly	322
12.1.3.2. Přijímání stanovisek	323
12.2. Výbor regionů	323
12.2.1. Vývoj	323
12.2.1.1. Shromáždění regionů Evropy	323
12.2.1.2. Výbor regionů ve Smlouvě o EU	324
12.2.2. Složení a vnitřní struktura	324
12.2.3. Pravomoci a úkoly Výboru regionů	326
13. ÚČETNÍ DVŮR	329
13.1. Vývoj	329
13.1.1. Založení Účetního dvora	329
13.1.2. Účetní dvůr mezi hlavními orgány Společenství	329
13.1.3. Posilování pravomocí Účetního dvora	330
13.2. Složení a vnitřní struktura	330
13.3. Pravomoci a úkoly	331
13.3.1. Funkce Účetního dvora	331
13.3.2. Výstupy Účetního dvora	331
13.3.2.1. Výroční zpráva	331
13.3.2.2. Zjištění a posudky	333
13.3.3. Vliv Účetního dvora na realizaci politik	333
13.3.3.1. Účetní dvůr a zemědělská politika	333
13.3.3.2. Účetní dvůr a strukturální fondy	333
13.3.3.3. Účetní dvůr a agenda společného trhu	333
13.3.4. Kontrola Komise	334
13.3.4.1. Kontrola hospodaření Komise v jednotlivých politikách ...	334
13.3.4.2. Kontrola finančních prostředků určených na činnost Komise	334

14. EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR	337
14.1. Vývoj	337
14.1.1. Výchozí principy	337
14.1.2. Založení Soudního dvora v ESUO	339
14.1.3. Soudní dvůr podle Smlouvy o EHS a EURATOM	340
14.1.4. Změny podle Jednotného evropského aktu a Smlouvy o EU ..	340
14.1.5. Evropský soudní dvůr v Amsterodamské smlouvě	341
14.2. Struktura Evropského soudního dvora	342
14.2.1. Soudní dvůr	342
14.2.1.1. Složení Soudního dvora	342
14.2.1.2. Předseda soudu	342
14.2.1.3. Generální advokáti	343
14.2.1.4. Kabinety soudců	343
14.2.1.5. Senáty	343
14.2.2. Soud první instance	344
14.2.2.1. Vznik Soudu první instance	344
14.2.2.2. Složení Soudu první instance	344
14.2.2.3. Předseda a senáty	344
14.3. Evropský soudní dvůr a evropské právo	345
14.3.1. Fenomén evropského práva (komunitární a unijní právo)	345
14.3.2. Komunitární právo	345
14.3.2.1. Formální a materiální evropské právo	345
14.3.2.2. Primární a sekundární právo	346
14.3.2.3. Zdroje primárního práva	346
14.3.2.4. Tvorba sekundárního práva	346
14.3.2.4.1. Nařízení	347
14.3.2.4.2. Směrnice	347
14.3.2.4.3. Rozhodnutí	348
14.3.2.4.4. Doporučení a stanoviska	348
14.3.3. Principy evropského práva	348
14.3.3.1. Princip přímého účinku	349
14.3.3.2. Princip nadřazenosti	349
14.3.3.3. Odpovědnost členských států za implementaci evropského práva	350
14.3.3.4. Odpovědnost národních soudů za prosazování evropského práva	351
14.4. Řízení před Evropským soudním dvorem	352
14.4.1. Kategorie sporů	352
14.4.2. Průběh řízení	354

14.4.3. Typy řízení u Soudního dvora	355
14.4.3.1. Sporná řízení	355
14.4.3.1.1. Žaloba na nesplnění povinností	355
14.4.3.1.2. Žaloba na neplatnost	357
14.4.3.1.3. Žaloba na nečinnost	357
14.4.3.1.4. Další typy sporných řízení	358
14.4.3.2. Řízení o předběžné otázce	358
14.4.3.3. Posudky	359
14.4.4. Typy řízení u Soudu první instance	360
14.4.4.1. Spory mezi zaměstnanci a orgány ES	360
14.4.4.2. Žaloby právnických a fyzických osob na neplatnost	360
14.4.4.3. Žaloby právnických a fyzických osob na nečinnost	361
14.4.4.4. Žaloba na náhradu škody	361
14.4.4.5. Další úkoly soudu první instance	361
14.5. Vliv Evropského soudního dvora	362
14.5.1. Funkce Evropského soudního dvora	362
14.5.2. Význam Evropského soudního dvora pro společné politiky ...	363
14.5.2.1. Evropský soudní dvůr a volný pohyb zboží	363
14.5.2.2. Evropský soudní dvůr a volný pohyb osob	365
14.5.2.3. Evropský soudní dvůr a otázky diskriminace a rovnosti ..	366
14.5.2.4. Evropský soudní dvůr a ochrana hospodářské soutěže ..	367

III. OBLASTI PŮSOBENÍ EVROPSKÉ UNIE

15. JEDNOTNÝ TRH	375
15.1. Vytváření jednotného trhu na základě společné obchodní politiky	376
15.1.1. Počátky společného trhu	376
15.1.1.1. Celní unie	376
15.1.1.2. Koncepce společného trhu	376
15.1.2. Překážky společného trhu	378
15.1.2.1. Ochrannářské tendence	378
15.1.2.2. Netarifní omezení	378
15.1.3. Stagnace budování společného trhu	379
15.1.3.1. Důsledky politické krize Společenství	380
15.1.3.2. Působení Evropského soudního dvora ve prospěch společného trhu	380
15.1.3.3. Ekonomické problémy Společenství	381
15.1.4. Úsilí o revitalizaci projektu	382
15.1.4.1. Reformní iniciativy	382
15.1.4.1.1. Parlamentní aktivity (Ferrantiho iniciativa)	382

15.1.4.1.2. Narjesův plán	382
15.1.4.1.3. Albert-Ballova zpráva	383
15.1.4.1.4. Plán „Evropa 1990“	383
15.1.4.2. Aktivity Komise ve prospěch společného trhu	383
15.1.4.2.1. Bílá kniha o vnitřním trhu	384
15.1.4.2.2. Další dokumenty Komise	385
15.1.5. Dokončování společného trhu	386
15.1.5.1. Význam Jednotného evropského aktu pro projekt společného trhu	386
15.1.5.2. Cecchiniho zpráva	387
15.1.5.3. Pozitivní projevy společného trhu	388
15.1.5.4. Oddálení dokončení společného trhu	389
15.1.5.5. Současný stav jednotného trhu	390
15.2. Politiky v rámci jednotného trhu	391
15.2.1. Společná zemědělská politika	391
15.2.1.1. Charakteristika	391
15.2.1.2. Východiska a koncepce společné zemědělské politiky ...	393
15.2.1.2.1. Počátky SZP ve Smlouvě o EHS	393
15.2.1.2.2. Konference ve Strese	394
15.2.1.2.3. Vytvoření Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu	394
15.2.1.2.4. Motivy a cíle aktérů SZP	394
15.2.1.2.5. Kompenzační princip	396
15.2.1.2.6. Důsledky zavedení SZP	397
15.2.1.3. Principy a nástroje SZP	398
15.2.1.3.1. Variabilní přírážky	398
15.2.1.3.2. Typologie cen a jejich utváření	400
15.2.1.3.3. Problémy garantovaných cen	402
15.2.1.3.4. Další regulační mechanismy	403
15.2.1.4. Změny ve společné zemědělské politice a úsilí o reformu	404
15.2.1.4.1. Působení zájmových skupin	404
15.2.1.4.2. Mansholtův plán	405
15.2.1.4.3. Odpor proti Mansholtovu plánu	405
15.2.1.4.4. Přijetí „miniplánu“	407
15.2.1.4.5. Zavedení zelených měn	407
15.2.1.4.6. Dohoda z Fontainebleau	408
15.2.1.4.7. Zelená kniha z roku 1985	409
15.2.1.4.8. Delorsův balík	409
15.2.1.5. Reforma z roku 1992	410
15.2.1.5.1. Vnější a vnitřní příčiny reformy	410
15.2.1.5.2. Návrh McSharryho reformy	411
15.2.1.5.3. McSharryho reforma II	411
15.2.1.5.4. Spor Delorse a McSharryho	412

15.2.1.5.5. Dohoda z Blair House	412
15.2.1.5.6. Principy reformy	413
15.2.1.6. Financování	414
15.2.1.6.1. Výchozí principy financování	414
15.2.1.6.2. Úloha EAGGF	415
15.2.1.7. Současná podoba společné zemědělské politiky	415
15.2.1.8. Společná rybolovná politika	417
15.2.1.8.1. Charakteristika	417
15.2.1.8.2. Vznik společné rybolovné politiky	417
15.2.1.8.3. Principy a nástroje společné rybolovné politiky	418
15.2.1.8.4. Financování a kontrola	419
15.2.2. Politika volné (hospodářské) soutěže	419
15.2.2.1. Charakteristika	419
15.2.2.2. Výchozí podmínky a koncepce politiky volné soutěže	419
15.2.2.2.1. Volná soutěž v rámci Evropského sdružení uhlí a oceli	419
15.2.2.2.2. Volná soutěž v rámci EHS	420
15.2.2.2.3. Úloha Komise a dalších orgánů	420
15.2.2.2.4. Vliv národních států	421
15.2.2.3. Formy porušování volné soutěže a nástroje její ochrany	421
15.2.2.3.1. Kartelové dohody	421
15.2.2.3.2. Zneužití dominantního postavení na trhu	422
15.2.2.3.3. Slučování podniků	423
15.2.2.3.4. Postavení veřejných podniků	424
15.2.2.3.5. Státní podpory	424
15.2.3. Politika vnějších obchodních vztahů	425
15.2.3.1. Charakteristika	425
15.2.3.2. Výchozí podmínky a koncepce vnější obchodní politiky	425
15.2.3.2.1. Úloha evropských institucí	425
15.2.3.2.2. Ochranná opatření	426
15.2.3.3. Úpravy a základní nástroje	426
15.2.3.4. Kategorie obchodních vztahů	427
15.2.3.4.1. Vztahy se zeměmi SVE, USA a dalšími	427
15.2.3.4.2. Bilaterální dohody	427
15.2.3.4.3. Privilegované obchodní vztahy	428
15.2.3.4.4. Vztahy se zeměmi Evropského sdružení volného obchodu	428
15.2.4. Společná dopravní politika	429
15.2.4.1. Charakteristika	429
15.2.4.2. Výchozí podmínky a koncepce společné dopravní politiky	429
15.2.4.2.1. Vznik společné dopravní politiky	429
15.2.4.2.2. Stagnace společné dopravní politiky	430
15.2.4.3. Principy a nástroje společné dopravní politiky	430
15.2.4.3.1. Rozšíření základních principů	430

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
STRUČNÝ OBSAH	7
1. ÚVOD: POLITOLOGICKÝ VÝZKUM EVROPSKÉ UNIE	9
1.1. Východiska, možnosti a limity analýzy Evropské unie	9
1.2. Teorie a modely (paradigmata) evropského integračního procesu	12
1.2.1. Nadnárodní paradigma	13
1.2.1.1. Federalismus	13
1.2.1.2. Neofunkcionalismus	14
1.2.2. Mezivládní paradigma	17
1.2.2.1. Teorie vzájemné závislosti	18
1.2.2.2. Koncepce víceúrovňového vládnutí (multilevel governance)	18
1.2.3. Význam a uplatnitelnost integračních paradigmat	19
1.3. Koncepce, struktura a způsob výkladu	19

I. VÝVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE

2. IDEA EVROPSKÉHO SJEDNOCENÍ	31
2.1. Předchůdci a průkopníci myšlenky sjednocené Evropy	31
2.1.1. Koncepce a modely evropského sjednocení	31
2.1.2. Návrhy na evropskou spolupráci ve středověku	32
2.1.3. Novověké koncepce evropského sjednocení	33
2.1.4. Integrační úsilí v procesu industrializace	34
2.1.5. Panevropské hnutí	34
2.1.6. Evropská myšlenka v odbojových hnutích	36

15.2.4.3.2. Problematika „kobotáže“	431
15.2.4.3.3. Projekt transevropských sítí	431
15.2.4.3.4. Úprava pravidel financování	431
15.2.4.3.5. Bílá kniha o evropské dopravní politice	431
15.2.5. Politika životního prostředí	433
15.2.5.1. Charakteristika	433
15.2.5.2. Východiska, principy a nástroje politiky životního prostředí	434
15.2.5.2.1. Evropský akční program	434
15.2.5.2.2. Druhý a třetí akční program Komise	434
15.2.5.2.3. Činnost Společenství podle Jednotného evropského aktu	435
15.2.5.2.4. Čtvrtý akční program a ustavení „politiky životního prostředí“ ve Smlouvě o EU	435
15.2.5.2.5. Pátý akční program a úpravy politiky	436
15.2.5.2.6. Šestý akční program	436
15.2.5.2.7. Bílá kniha o odpovědnosti k životnímu prostředí	437
15.2.5.2.8. Evropská agentura pro životní prostředí	437
15.2.5.2.9. Program LIFE	437
15.2.5.2.10. Vztah národních států k politice životního prostředí	437
15.2.6. Energetická politika	438
15.2.6.1. Charakteristika	438
15.2.6.2. Východiska a principy energetické politiky	438
15.2.6.2.1. Smluvní vymezení	439
15.2.6.2.2. Příčiny slabé koordinace energetické politiky	439
15.2.7. Regionální politika a strukturální fondy	440
15.2.7.1. Charakteristika	440
15.2.7.1.1. Vliv společného trhu na formulování regionální politiky	440
15.2.7.1.2. Vliv vytvoření hospodářské a měnové unie	441
15.2.7.1.3. Diskuse o „forced spillover“	441
15.2.7.1.4. Regionální politika jako realizace „kompenzačních plateb“	442
15.2.7.2. Východiska a koncepce regionální politiky	443
15.2.7.2.1. Typologie regionů	443
15.2.7.2.2. Klasifikace regionů podle Komise	444
15.2.7.2.3. Metodika srovnávání regionů	445
15.2.7.2.4. Počátky regionální politiky ve Smlouvách o ESUO a EHS	446
15.2.7.2.5. Thomsonova zpráva	447
15.2.7.2.6. Vytvoření Evropského fondu pro regionální rozvoj ...	448
15.2.7.2.7. První reformy Evropského fondu pro regionální rozvoj	449

15.2.7.3. Reformy cílů a nástrojů regionální politiky	450
15.2.7.3.1. Přijetí JEA a smluvní ukotvení strukturálních fondů	450
15.2.7.3.2. Reforma z roku 1989	450
15.2.7.3.3. Založení iniciativ Společenství	451
15.2.7.3.4. Smlouva o EU a založení Fondu solidarity	452
15.2.7.3.5. Redukce cílů a iniciativ v Agendě 2000	454
15.2.7.3.6. Příčiny reformy strukturálních fondů	455
15.2.7.4. Principy regionální politiky	456
15.2.7.4.1. Princip koncentrace	456
15.2.7.4.2. Princip programového plánování	457
15.2.7.4.3. Princip partnerství	458
15.2.7.4.4. Princip přídátosti	458
15.2.7.5. Kategorie financovaných programů a mechanismus jejich schvalování	459
15.2.7.5.1. Národní rozvojové plány	459
15.2.7.5.2. Programy v rámci iniciativ Společenství	459
15.2.8. Sociální politika	460
15.2.8.1. Charakteristika	460
15.2.8.1.1. Dva přístupy k evropské sociální politice	460
15.2.8.1.2. Společenství a národní státy v oblasti sociální politiky	460
15.2.8.2. Východiska a principy sociální politiky	461
15.2.8.2.1. Počátky sociální politiky ve Smlouvě o ESUO	461
15.2.8.2.2. Základy sociální politiky ve Smlouvě o EHS	462
15.2.8.2.3. Vytvoření Evropského sociálního fondu a úloha Komise	462
15.2.8.2.4. Sociální akční program	463
15.2.8.2.5. Otázky bezpečnosti práce a zdraví zaměstnanců	464
15.2.8.2.6. Problém nezaměstnanosti	464
15.2.8.3. Reformy sociální politiky	465
15.2.8.3.1. Sociální otázky v Jednotném evropském aktu	465
15.2.8.3.2. Proces s Val Duchesse a rozvoj sociálního dialogu	465
15.2.8.4. Sociální charta a dvojkolejnost evropské sociální politiky	467
15.2.8.4.1. Dokument Sociální dimenze vnitřního trhu	467
15.2.8.4.2. Přijetí Sociální charty	469
15.2.8.4.3. Protokol o sociální politice přílohou Smlouvy o EU ..	470
15.2.8.4.4. Dohoda o sociální politice	470
15.2.8.4.5. Sociální politika ve Smlouvě o EU	471
15.2.8.4.6. Aktivity Komise po přijetí sociálního protokolu	472
15.2.8.4.7. Úsilí o vytvoření statutu evropské společnosti	473
15.2.8.4.8. Evropské rady pracujících	473
15.2.8.5. Aktuální situace sociální politiky	474
15.2.8.5.1. Dublinská deklarace o zaměstnanosti	474

15.2.8.5.2. Odstranění britského opt-out v otázce sociálního protokolu	474
15.2.8.5.3. Sociální politika v Amsterodamské smlouvě	475
15.2.8.5.4. Koordinace sociální politiky	476
16. HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ UNIE	495
16.1. Počátky hospodářské a měnové spolupráce	496
16.1.1. Koordinace hospodářské a měnové politiky ve Smlouvě o EHS	496
16.1.2. Marjolinův akční plán	497
16.1.3. Barreho zpráva	498
16.1.4. Schillerův plán	498
16.1.5. Výchozí koncepce výstavby Hospodářské a měnové unie	498
16.1.5.1. Monetaristický přístup	499
16.1.5.2. Ekonomistický přístup	499
16.1.6. Wernerův plán	500
16.1.7. Rozpad systému z Bretton-Woods a reakce Společenství	501
16.1.7.1. Basilejská dohoda	501
16.1.7.2. Snahy o dosažení měnové stability	501
16.1.8. Fourcadeho plán	502
16.1.9. Marjolinova zpráva	502
16.2. Evropský měnový systém	504
16.2.1. Příprava projektu	504
16.2.2. Nástroje Evropského měnového systému	504
16.2.2.1. ECU	505
16.2.2.2. Evropský směnný mechanismus	505
16.2.2.2.1. Paritní mřížka měn	505
16.2.2.2.2. Indikátor divergence	506
16.2.3. Basilejsko-nyborgská dohoda	506
16.2.4. Význam a výsledky Evropského měnového systému	507
16.2.4.1. Politický a ekonomický význam Evropského měnového systému	507
16.2.4.2. Krize Evropského měnového systému	507
16.2.4.3. Rozporné výsledky Evropského měnového systému	509
16.3. Koncepce a příprava Hospodářské a měnové unie	509
16.3.1. Prosazování myšlenky Hospodářské a měnové unie	510
16.3.1.1. Analýza skupiny T. Padoa-Schioppiho	510
16.3.1.2. Delorsova zpráva	510

16.3.1.3. Program zahájení první etapy Hospodářské a měnové unie	511
16.3.1.4. Návrh K. O. Pöhlha	511
16.3.1.5. Diskuse o zahájení druhé etapy Hospodářské a měnové unie	511
16.3.2. Zásady Hospodářské a měnové unie a Smlouva o EU	512
16.3.2.1. Spory o konkrétní podobu Hospodářské a měnové unie	512
16.3.2.2. Kompromisní charakter Hospodářské a měnové unie	513
16.3.2.3. Projekt Hospodářské a měnové unie	514
16.3.2.3.1. Hospodářská integrace	514
16.3.2.3.2. Měnová integrace	515
16.3.2.3.3. Konvergenční kritéria	515
16.3.2.4. Instituce Hospodářské a měnové unie	516
16.3.2.4.1. Evropský měnový institut	516
16.3.2.4.2. Evropský systém ústředních bank	517
16.3.2.4.3. Evropská ústřední banka	517
16.4. Realizace Hospodářské a měnové unie	518
16.4.1. První a druhá etapa Hospodářské a měnové unie	518
16.4.1.1. Zelená kniha o vytvoření Hospodářské a měnové unie ...	519
16.4.1.2. Oddálení třetí etapy	519
16.4.1.3. Pakt stability a růstu	521
16.4.1.4. Vytvoření Euro X Rady	522
16.4.2. Třetí etapa Hospodářské a měnové unie	522
16.4.2.1. Stanovení účastníků třetí etapy	522
16.4.2.2. Země vně třetí etapy	523
16.4.2.3. Euro a technické aspekty jeho zavedení	525
17. SPOLEČNÁ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA	537
17.1. Počátky zahraničně-politické spolupráce zemí Společenství	538
17.1.1. Myšlenka integrace zahraničně-politické agendy	538
17.1.2. Neúspěch Fouchetových plánů a návrh G. Pompidoua	538
17.2. Evropská politická spolupráce	539
17.2.1. Davignonova zpráva a založení Evropské politické spolupráce	539
17.2.2. Koncepce a struktura Evropské politické spolupráce	540
17.2.3. Druhá Davignonova zpráva a změny v Evropské politické spolupráci	541
17.2.4. Přibližování Evropské politické spolupráce k ES	542
17.2.5. Londýnská zpráva	543
17.2.6. Evropská politická spolupráce a Jednotný evropský akt	544

17.2.7. Problémy Evropské politické spolupráce	545
17.2.7.1. Problém konzistence	545
17.2.7.2. Problém financování	547
17.2.8. Výsledky Evropské politické spolupráce	547
17.3. Založení Společné zahraniční a bezpečnostní politiky	550
17.3.1. Úsilí o transformaci Evropské politické spolupráce	550
17.3.2. Společná zahraniční a bezpečnostní politika ve Smlouvě o EU	551
17.3.2.1. Cíle SZBP	551
17.3.2.2. Nástroje SZBP	551
17.3.2.2.1. Společné postoje	552
17.3.2.2.2. Společné akce	552
17.3.2.3. SZBP a vztah EU a Západoevropské unie	552
17.3.2.4. Institucionální zabezpečení SZBP	553
17.3.2.5. Financování	554
17.3.2.6. Kompromisní charakter SZBP	554
17.4. Realizace a fungování Společné zahraniční a bezpečnostní politiky	556
17.4.1. Institucionální aspekty	556
17.4.1.1. Vztah COREPER a Politického výboru	556
17.4.1.2. Reforma pracovních skupin	556
17.4.1.3. Zapojení Komise do SZBP	557
17.4.2. Specifikace nástrojů Společné zahraniční a bezpečnostní politiky	557
17.4.2.1. Rozlišení mezi společnou akcí a společným postojem ...	558
17.4.2.2. Vymezení obsahu společné akce	558
17.4.2.3. Efektivita společných akcí	559
17.4.3. Problém financování	559
17.4.3.1. Způsob hrazení administrativních a operativních nákladů	560
17.4.3.2. Pokusy o zpřehlednění financování SZBP	561
17.4.4. Otázka kontroly provádění Společné zahraniční a bezpečnostní politiky	562
17.5. Reforma Společné zahraniční a bezpečnostní politiky	563
17.5.1. Změny Společné zahraniční a bezpečnostní politiky v Amsterodamské smlouvě	563
17.5.1.1. Společné strategie	564
17.5.1.2. Konstruktivní abstence	564
17.5.1.3. Vysoký zmocněnec pro SZBP	565
17.5.1.4. Reforma financování	565

17.5.1.5. Obranné aspekty SZBP	566
17.5.1.5.1. Vztah k Západoevropské unii	566
17.5.1.5.2. Založení Jednotky pro politické plánování a včasné varování	567
17.5.2. Problémy amsterodamské reformy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky	567
17.5.2.1. Otázka konzistence mezi I. a II. pilířem	568
17.5.2.2. Postavení Vysokého zmocněnce pro SZBP	568
17.5.2.3. Problematika hlasovacích mechanismů	569
17.6. Rozvoj a posilování Společné zahraniční a bezpečnostní politiky ..	570
17.6.1. Změna postoje členských států ke Společné zahraniční a bezpečnostní politice	570
17.6.2. Vytvoření sil rychlé reakce	571
17.6.2.1. Deklarace ze Saint-Malo	571
17.6.2.2. Evropská bezpečnostní a obranná politika	572
17.6.2.3. Evropský základní cíl	573
17.6.2.4. Vztahy k NATO	574
17.6.2.5. Vojenské kapacity EU	575
17.6.2.6. Koncepce stálých politických a vojenských struktur	575
17.6.3. Další rozvoj bezpečnostní a obranné spolupráce	578
18. SPOLUPRÁCE V OBLASTI VNITRA, JUSTICE A POLICIE	593
18.1. Počátky spolupráce v oblasti vnitřních věcí, justice a policie	594
18.1.1. Základy institucionalizace	594
18.1.2. Platforma TREVI	595
18.1.2.1. Pracovní skupiny	595
18.1.2.2. Dokument z Palmy	596
18.1.2.3. Politicko-administrativní roviny TREVI	596
18.1.2.4. Kritika činnosti a výsledků platformy TREVI	597
18.1.3. Dublinská konvence	597
18.2. Schengenský systém	599
18.2.1. Schengenská dohoda	600
18.2.1.1. Přijetí Schengenské dohody a její signatáři	600
18.2.1.2. Krátkodobá opatření	601
18.2.1.3. Dlouhodobá opatření	601
18.2.1.4. Schengenská dohoda a Jednotný evropský akt	602
18.2.2. Schengenská prováděcí úmluva	602
18.2.2.1. Ustanovení úmluvy	602
18.2.2.2. Vytvoření Schengenského informačního systému (SIS) ..	605
18.2.2.3. Kontrola a financování	606
18.2.2.4. Ratifikace a implementace	607

18.3. Problematika justice a vnitra ve struktuře Evropské unie	607
18.3.1. Justice a vnitra ve Smlouvě o EU	609
18.3.1.1. Rozdílné koncepce a III. pilíř	609
18.3.1.2. Oblasti „společného zájmu“	609
18.3.1.3. Instituce a nástroje III. pilíře	610
18.3.1.4. Financování	610
18.3.1.5. Možnost přesunu do I. pilíře	611
18.3.2. Problémy vymezení justice a vnitra ve Smlouvě o EU	611
18.3.2.1. Zdvojování agendy	611
18.3.2.2. Institut „přemostění“	612
18.3.2.3. Komplikované institucionální propojení	612
18.3.2.4. Problém nástrojů a jejich přijímání	613
18.3.2.5. Problém demokratické kontroly a politické odpovědnosti	614
18.3.2.6. Vztah Smlouvy o EU a Schengenských dohod	615
18.4. Revize právní úpravy spolupráce v oblasti justice a vnitra v Amsterodamské smlouvě	616
18.4.1. Amsterodamská reforma maastrichtského chrámu	616
18.4.2. Hlava IV Smlouvy o ES	617
18.4.2.1. Pětileté přechodné období	617
18.4.2.2. Zapojení orgánů Společenství	618
18.4.2.3. Zvláštní postavení Velké Británie, Irska a Dánska	619
18.4.3. Hlava VI Smlouvy o EU	620
18.4.3.1. Spolupráce policie a justice v trestních věcech	620
18.4.3.2. Revize nástrojů	621
18.4.3.2.1. Rámcová rozhodnutí	621
18.4.3.2.2. Rozhodnutí	621
18.4.3.3. Změny v institucionálním schématu	621
18.4.3.4. Financování	622
18.4.3.5. Užší spolupráce	622
18.4.4. Protokol o začlenění schengenského systému do rámce EU	623
18.4.4.1. Schengenský systém v rámci EU	623
18.4.4.2. Pozice Dánska, Velké Británie, Irska a přidružených zemí	624
18.4.5. Výsledky amsterodamské revize	625
18.4.5.1. Inkorporace schengenského systému a „dvourychlostní Evropa“	625
18.4.5.2. Komunitarizace Hlavy IV a přechodné období	626
18.4.5.3. Flexibilnější používání nástrojů	628
18.4.5.4. Zjednodušení mechanismu plateb	629
18.4.6. Obrana základních hodnot EU	630

18.4.7. Implementace změn Amsterodamské smlouvy v oblasti vnitra a justice	630
18.4.7.1. Akční plán Komise a další opatření	631
18.4.7.2. Příprava projektu SIS II	631
18.5. Charta základních práv Evropské unie	632
18.5.1. Příprava dokumentu	632
18.5.2. Konvent k přípravě charty	633
18.5.3. Obsah Charty základních práv Evropské unie	633
18.5.4. Význam přijetí dokumentu	635
19. FINANCOVÁNÍ POLITIK A ROZPOČET	645
19.1. Specifika a politický význam evropského rozpočtu	645
19.2. Vývoj evropského rozpočtu	647
19.2.1. Rozpočet Evropského společenství uhlí a oceli	648
19.2.2. Rozpočet Evropského hospodářského společenství a EURATOM	648
19.2.3. Pokus o reformu rozpočtu Společenství a otázka vlastních příjmů	649
19.2.4. První rozpočtová smlouva (lucemburská)	650
19.2.5. Vedelova zpráva	651
19.2.6. Druhá rozpočtová smlouva (Bruselská)	651
19.2.7. Počátky „britského problému“	652
19.2.8. MacDougallova zpráva	652
19.2.9. Problémy rozpočtové politiky Společenství	653
19.2.10. Dohoda z Fontainebleau	654
19.3. Reforma financování Společenství	655
19.3.1. Delorsův balík I	655
19.3.2. Meziinstitucionální dohoda	657
19.3.3. Delorsův balík II	658
19.4. Struktura rozpočtu	660
19.4.1. Podmínky a principy sestavování rozpočtu	660
19.4.2. Příjmy	661
19.4.2.1. Cla a zemědělské dávky	661
19.4.2.2. Dávky z daně z přidané hodnoty	662
19.4.2.3. Dodatkový zdroj příjmů	662
19.4.3. Výdaje	663
19.5. Kontrola rozpočtu a jeho další vývoj	665

20. ZÁVĚR: SOUČASNÉ REFORMY EVROPSKÉ UNIE	671
20.1. Změny ve Smlouvě o EU	672
20.1.1. Úprava mechanismu „obranu základních hodnot“	672
20.1.2. Reformy v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky	673
20.1.3. Reformy v oblasti justice a vnitra	674
20.2. Změny ve Smlouvě o ES	675
20.2.1. Úpravy rozhodovacích mechanismů, principů a nástrojů v oblasti politik	675
20.2.2. Institucionální změny ve Smlouvě o ES	678
20.3. Návrhy institucionální reformy uvedené v doprovodných protokolech	681
20.4. Návrhy institucionální reformy uvedené v doprovodných prohlášeních	683
20.5. Význam Smlouvy z Nice	686
20.5.1. Kvantitativní změny	686
20.5.2. Kvalitativní změny	688
20.6. Přetrvávající problémy institucionální reformy	690
Prameny a literatura	693
Seznam tabulek	708
Seznam grafů	710
Seznam schémat	711
Seznam zkratk	712

2.2. Snahy o sjednocení Evropy po II. světové válce	37
2.2.1. Koordinace federalistických aktivit	37
2.2.1.1. Evropský kongres v Haagu	38
2.2.1.2. Založení Rady Evropy	39
2.2.2. Britský postoj k evropskému sjednocení	40
2.2.3. Ekonomické podněty integrace	41
2.2.3.1. Marshallův plán	41
2.2.3.2. Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci	43
3. POČÁTKY EVROPSKÉ INTEGRACE	45
3.1. Postavení Německa a strategie zadržování komunismu	45
3.1.1. Bruselská smlouva	45
3.1.2. Založení NATO	46
3.2. Společný trh s uhlím a ocelí	47
3.2.1. Koncepce Jeana Monneta (Schumanův plán)	47
3.2.2. Příprava projektu společného trhu	49
3.2.3. Založení ESUO	50
3.2.3.1. Podpis smlouvy o ESUO	50
3.2.3.2. Institucionální struktura ESUO	51
3.2.3.3. Mechanismy jednání v ESUO	52
3.2.3.4. Důsledky vzniku ESUO	54
3.3. Politicko-bezpečnostní aspekty integrace	54
3.3.1. Evropské obranné společenství	55
3.3.1.1. Plevenův plán	55
3.3.1.2. Podpis Smlouvy o EOS	55
3.3.1.3. Návrh na vytvoření EPC	56
3.3.1.4. Neúspěšná ratifikace Smlouvy o EOS	57
3.3.2. Vznik Západoevropské unie	58
3.3.2.1. Pařížská konference	58
3.3.2.2. Smlouva o ZEU	59
4. EVROPSKÁ SPOLEČENSTVÍ	63
4.1. Pokusy o integraci dalších sektorů	63
4.2. Římské smlouvy	64
4.2.1. Přípravná jednání	64
4.2.2. Podpis Římských smluv	65
4.3. EURATOM	66

4.3.1. Úkoly a cíle EURATOM	66
4.3.2. Limity vlivu EURATOM	67
4.4. Evropské hospodářské společenství	68
4.4.1. Úkoly a cíle EHS	68
4.4.2. Význam EHS	69
4.4.3. Institucionální struktura EHS	71
4.5. Důsledky vzniku a působení ESUO, EHS a EURATOM	71
4.5.1. Velká Británie a prohlubování evropského integračního procesu	72
4.5.2. Britské pokusy o vytvoření zóny volného obchodu	73
4.5.3. EFTA	75
4.5.3.1. Stockholmská smlouva	75
4.5.3.2. Cíle a institucionální struktura EFTA	75
4.5.3.3. Vývoj EFTA	76
4.6. Pokusy o transformaci Evropského hospodářského společenství	77
4.6.1. První Fouchetův plán	77
4.6.2. Druhý Fouchetův plán	78
4.6.3. Francouzský postoj k evropské integraci	79
4.7. Počátek krize Společenství	80
4.7.1. Jednání o prvním rozšíření	81
4.7.2. Odmítnutí rozšíření	82
4.8. Společné aktivity	82
4.8.1. Vnější vztahy	82
4.8.2. Slučovací smlouva	83
5. KRIZE SPOLEČENSTVÍ A JEJÍ PŘEKONÁNÍ	89
5.1. Prohloubení krize	89
5.1.1. „Balíková“ jednání	90
5.1.2. Politika „prázdných křesel“	91
5.1.3. Lucemburský kompromis	91
5.1.4. Důsledky krize	93
5.2. Obnova integrace	93
5.2.1. Haagský summit	93
5.2.2. Nové iniciativy ve Společenství	95
5.2.2.1. Wernerův plán	95
5.2.2.2. Davignonova zpráva a vznik Evropské politické spolupráce	95

5.3. Severní rozšíření (první)	96
5.3.1. Velká Británie	97
5.3.2. Irsko a Dánsko	97
5.3.3. Norsko	97
5.3.4. Počátky „britského problému“	98
5.4. Období reforem	99
5.4.1. Vznik Evropské rady	99
5.4.2. Tindemansova zpráva	100
5.4.3. Zpráva o evropských institucích	101
5.4.4. Genscher-Colombův plán	101
5.4.5. Spinelliho iniciativa	102
5.4.6. Slavnostní prohlášení o EU	102
5.5. Počátek jižního rozšíření (druhé)	103
5.5.1. Nové podmínky vstupu	103
5.5.2. Řecko	104
5.6. Rozšiřování a řešení „britského problému“	105
5.6.1. Podstata „britského problému“	105
5.6.2. Dohoda z Fontainebleau	107
5.6.2.1. Evropa občanů (Adonninova zpráva)	107
5.6.2.2. Doogeův výbor	107
5.7. Dokončení jižního rozšíření (třetí)	108
5.7.1. Španělsko	109
5.7.2. Portugalsko	110
6. OD EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ K EVROPSKÉ UNII	115
6.1. Úsilí o prohloubení integrace	115
6.1.1. Ambice Delorovy Komise	115
6.1.2. Bílá kniha o vnitřním trhu	116
6.1.3. Schengenská dohoda	117
6.2. Jednotný evropský akt	117
6.2.1. Mezivládní konference v roce 1985	118
6.2.2. Přijetí Jednotného evropského aktu	119
6.2.3. Obsah Jednotného evropského aktu	120

6.3. Cesta k Evropské unii	121
6.3.1. Reformní návrhy Delorsovy Komise	122
6.3.1.1. Delorsův balík I	122
6.3.1.2. Cecchiniho zpráva	122
6.3.1.3. Sociální charta	122
6.3.1.4. Delorsova zpráva	123
6.3.2. Britské výhrady k další integraci	123
6.3.3. Rok 1989 a nové výzvy pro ES	124
6.4. Smlouva o EU (Maastrichtská smlouva)	125
6.4.1. Mezivládní konference v roce 1990	125
6.4.1.1. Rozšiřování a prohlubování integrace	125
6.4.1.2. Obsah pojmu Evropská unie	126
6.4.1.3. Genscher-Dumasův plán	126
6.4.1.4. Návrh Smlouvy o Evropské unii	127
6.4.1.5. Delorsův balík II	127
6.4.2. Obsah Smlouvy o EU	128
6.4.2.1. Koncepce tří pilířů	129
6.4.2.2. Výjimky (opt-outs) ze Smlouvy	129
6.4.2.3. Transformace ES na EU	130
6.4.2.4. Etapy měnové unie	130
6.4.2.5. Občanství EU	130
6.4.2.6. Institucionální reforma	131
6.4.2.7. Nástroje II. a III. pilíře	132
6.4.3. Proces ratifikace Smlouvy o EU	132
6.4.3.1. Dánská referenda	134
6.4.3.2. Referendum ve Francii	135
6.4.3.3. Rozhodnutí německého Ústavního soudu	135
6.4.3.4. Ratifikace ve Velké Británii	136
6.5. Vstup nových států (čtvrté rozšíření)	136
6.5.1. Rakousko	137
6.5.2. Finsko	138
6.5.3. Švédsko	138
6.5.4. Norsko	138
7. ROZVOJ A ROZŠÍŘENÍ EVROPSKÉ UNIE	143
7.1. Souvislost mezi prohlubováním integrace a rozšířením EU	143
7.2. Realizace Smlouvy o EU a příprava její revize	144
7.2.1. Aktivity a návrhy Komise	144
7.2.2. Reflexní skupina	145

7.3. Amsterodamská smlouva	146
7.3.1. Mezivládní konference v roce 1996	146
7.3.2. Obsah Amsterodamské smlouvy	146
7.3.2.1. Komunitarizace části III. pilíře	148
7.3.2.2. Vícerychlostní model integrace (flexibilní integrace)	148
7.3.2.3. Základní hodnoty Unie	149
7.3.2.4. Mechanismus konstruktivní abstinence	149
7.3.2.5. Reforma evropského občanství	149
7.3.2.6. Minimální rozměr institucionální reformy	150
7.3.2.7. Protokol o orgánech s ohledem na rozšíření EU	150
7.4. Předpoklady a příprava východního rozšíření (páté)	151
7.4.1. Vztahy Společenství se zeměmi SVE před rokem 1989	151
7.4.2. Spolupráce se zeměmi střední a východní Evropy na začátku 90. let	151
7.4.2.1. Založení Evropské banky pro obnovu a rozvoj a program PHARE	151
7.4.2.2. Kodaňská kritéria	153
7.4.2.3. Přijetí zásad strukturovaného dialogu	154
7.4.2.4. Přijetí tzv. bílé knihy o začlenění do vnitřního trhu a madridský summit	154
7.4.3. Zahájení rozhovorů o vstupu do EU	155
7.4.3.1. Význam Agendy 2000	155
7.4.3.2. Lucemburská skupina	155
7.4.3.3. Helsinská skupina	156
7.4.4. Nástroje procesu rozšiřování	157
7.4.4.1. Evropské dohody	157
7.4.4.2. Bílá kniha o začlenění do vnitřního trhu	158
7.4.4.3. Program PHARE	159
7.4.4.4. Strukturovaný dialog	160
7.4.4.5. Zesílená předvstupní strategie	161
7.5. Smlouva z Nice	162
7.5.1. Příprava institucionální reformy	163
7.5.2. Mezivládní konference v roce 2000	163
7.5.3. Přijetí Smlouvy z Nice	163
7.6. Diskuse o budoucnosti Evropy	164
7.6.1. Laekenská deklarace o budoucnosti EU	164
7.6.2. Konvent o budoucnosti Evropy	164
7.7. Dokončení příprav východního rozšíření	166
7.7.1. Laekenská skupina	166
7.7.2. Harmonogram vstupu do EU	167

II. INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE

8. EVROPSKÁ RADA	171
8.1. Vývoj	171
8.1.1. Setkávání nejvyšších představitelů (summity)	171
8.1.1.1. Francouzské iniciativy	171
8.1.1.2. Slavnostní ceremoniál v Římě	172
8.1.1.3. Pokus o institucionalizaci po haagském summitu	172
8.1.2. Založení Evropské rady	173
8.1.2.1. Kodaňský summit	173
8.1.2.2. Pařížská deklarace	174
8.1.2.3. Londýnská deklarace	174
8.1.2.4. Evropská rada ve Slavnostním prohlášení o Evropské unii	175
8.1.3. Ukotvení Evropské rady v primárním právu	175
8.1.3.1. Evropská rada v Jednotném evropském aktu	175
8.1.3.2. Definice Evropské rady ve Smlouvě o EU	176
8.1.3.3. Jednací řád Evropské rady	176
8.2. Funkce Evropské rady	177
8.2.1. Artikulace národních zájmů a hledání společného stanoviska ..	177
8.2.2. Podpora fungování institucí Společenství	177
8.2.3. Řešení politických krizí	177
8.2.4. Role iniciátora a vztah ke Komisi	178
8.3. Evropská rada a předsednictví Evropské unie	178
8.3.1. Funkce předsednictví	178
8.3.2. Předsednictví ve společenstvích	179
8.3.3. Instituce předsednictví v Jednotném evropském aktu	180
8.3.4. Smlouva o EU a systém „trojky“	180
8.3.5. Mechanismus rotace	180
8.3.5.1. Abecední princip	180
8.3.5.2. Nový systém rotace	181
8.3.6. Předsednictví a Vysoký zmocněnec pro SZBP	182
8.4. Struktura a mechanismy jednání	182
8.4.1. Složení Evropské rady	182
8.4.2. Organizační zázemí	183
8.4.3. Zasedání Evropské rady	183

8.5. Specifické úkoly Evropské rady	184
8.5.1. Evropská rada ve funkci Rady EU	184
8.5.2. Rozhodování Evropské rady v závislosti na Radě EU	184
8.5.3. Evropská rada a mezivládní konference	185
9. RADA EVROPSKÉ UNIE	189
9.1. Vývoj	189
9.1.1. Výchozí principy	189
9.1.2. Založení Rady	190
9.1.2.1. Rada ESUO	190
9.1.2.2. Rady EHS a EURATOM	191
9.1.2.3. Jednotná Rada	191
9.1.3. Rada po Lucemburském kompromisu	191
9.1.4. Postavení Rady po přijetí Jednotného evropského aktu	192
9.1.5. Rada Evropské unie	192
9.1.6. Rada po amsterodamské revizi	193
9.2. Struktura a funkce	193
9.2.1. Tři funkcionální „roviny“ Rady	193
9.2.2. Formát Rady ministrů	194
9.2.3. Sektorové členění (resortní rady)	195
9.2.4. Vztah Rady a Komise	196
9.3. Způsoby a mechanismy jednání	198
9.3.1. Zasedání Rady	198
9.3.1.1. Neveřejná jednání	198
9.3.1.2. Veřejná zasedání	199
9.3.2. Příprava jednání	199
9.3.2.1. Generální sekretariát Rady EU	199
9.3.2.2. Výbor stálých zástupců (COREPER)	200
9.3.2.2.1. Soustava výborů	200
9.3.2.2.2. Složení a funkce COREPER	200
9.3.2.2.3. Projednávání legislativní předlohy	201
9.3.2.2.4. COREPER II	201
9.3.2.2.5. Metodika práce	202
9.3.3. Vnitřní jednací mechanismy Rady	202
9.3.3.1. Kulatý stůl	203
9.3.3.2. Indikační hlasování	203
9.3.3.3. Přerušování jednání	204
9.3.3.4. Individuální konzultace (tzv. zpověď)	204